

מדריך לעצמאים לעניין "פנסיה חובה לעצמאים"

רקע:

החל משנת 2017 נכנס לתוקפו חוק ההסדרים הכולל מספר תיקוני חקיקה שמכונים "פנסיה חובה לעצמאים" או "אבטלה לעצמאים" או "חסכון וסיוע לעצמאים". תיקוני החקיקה נוגעים לנקודות הבאות:

- חובת עצמאי להפקיד לקופת גמל לקצבה (קופת גמל לחסכון / ביטוח מנהלים / קרן פנסיה להלן: "קופת גמל לקצבה").
- עצמאי יוכל לממש חלק מהכספים שנצברו לו במקרה של סגירת העסק בדומה לכספי פיזויים של שכיר.
- הפחתת מדרגות ביטוח לאומי החלות על כל עצמאי ובמיוחד עצמאים בעלי הכנסות נמוכות.

על מי חל החוק?

החוק חל על כל עצמאי למעט עצמאי העומד באחד מהקריטריונים להלן נכון לסוף שנת המס:

- עצמאי שטרם הגיע לגיל 12 או הגיע לגיל פרישה מוקדמת (60)
- עצמאי חדש - מי שהפך להיות עצמאי לפני פחות מחצי שנה.
- מי שנולד לפני 31/12/1961

החוק חל על כל עצמאי ללא תלות בגובה הכנסותיו

ש. אני שכיר שמשתכר גם כעצמאי, האם החוק חל עלי?

ת. עליך לוודא שהפקדותיך כשכיר גבוהות יותר מההפקדה שעליך להפקיד ע"פ החוק עבור שכרך כעצמאי.

לדוג', שכיר שמשתכר 10,000 ₪ ומפקיד לקרן הפנסיה סכום של 1,850 ₪ וכעצמאי עליו להפקיד סך של 300 ₪, אין הוא מחויב להפקיד לקרן היות והפקדתו הנוכחית כשכיר גבוהה יותר מההפקדה המתחייבת כעצמאי.

ש. במידה ואני עומד בקריטריונים לעיל והחוק לא חל עלי, האם עדיין אקבל את הטבות המס בהפקדה לקופת גמל?

ת. בהחלט. הפקדה בקופת גמל לקצבה מזכה בהטבות מס גם אם לא חלה עליך חובת ההפקדה לפי החוק ובנוסף לכך שיעורי ביטוח לאומי יחולו על כל העצמאים בין שחלה עליהם חובת ההפקדה ובין שלא.

מהו שיעור ההפקדה המתחייב בחוק?

סכום מינימלי להפקדה בקופת גמל לקצבה	הכנסה חודשית ממוצעת ¹
4.45% * מההכנסה	5136 - 0 ש"ח
על חלק השכר שעד 5,137 ₪ - 228.5 ₪	5,137 - 10,273 ₪
על חלק השכר שבין 5,137 ₪ ל- 10,273 ₪ - 12.55% * חלק זה	
873.2 ₪	10,273 ₪ מעלה

¹ סכומים אלו מחושבים לפי השכר הממוצע (לפי סעיף 22 לחוק הביטוח הלאומי לשנת 2019)

ש. מה ההשלכות של אי הפקדה לחיסכון פנסיוני?

ת. בהתאם להוראות הדין, החל מדצמבר 2019 יוטל קנס בסך של 500 ₪ על עצמאי אשר לא הפקיד לקופת גמל לקצבה את הסכומים כנדרש בחוק בגין שנת המס 2018.

הקנסות יוטלו על ידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות של רשות האכיפה והגבייה.

מועד ביצוע ההפקדה

חובת ההפקדה על פי החוק התחילה במהלך שנת 2017 בהתאם להכנסותיך מתחילת שנת המס. החוק אינו קובע את מועד ההפקדה, רצוי לבצע הפקדה ברמה חודשית.

אולם, מלבד החובה בחוק, קיימים יתרונות רבים בהפקדה לקופת גמל לקצבה. אנו ממליצים להיעזר בסוכן הביטוח שלך או ביועץ פנסיוני על מנת לקבל את ההחלטה המיטבית לגבי גובה ההפקדה ומועדה.

ש. אני עצמאי והכנסותיי אינן קבועות, כיצד מצופה ממני לפעול?

ת. על מנת לעמוד בהוראות החוק, באפשרותך לבצע את ההפקדה בסמוך לתום שנת המס וככל שלא הפקדת את הסכום הנדרש, תשלח אליך הודעה מטעם הרשויות לאחר הגשת הדו"ח השנתי. אולם מומלץ לבחון את משמעויות ההפקדה השנתית על רציפות הכיסוי הביטוחי. על כן, ניתן לבצע הפקדה חודשית משוערת ולהתאים את ההפקדה בסוף השנה.

מה יוצא לי מזה?

- הפקדה בקופת גמל מקנה לך חסכון שישמש אותך לגיל הפרישה וכן למקרה אבטלה. נוסף לכך, בקרן פנסיה ובפוליסת ביטוח ישנו גם כיסוי ביטוחי למקרה פטירה וכיסוי ביטוחי לאובדן כושר עבודה.
- כעצמאי שמפקיד לקופת גמל, הינך זכאי להטבות מס, באופן שמקטין את חבות המס שלך.

כיצד אדע באיזה מוצר לבחור?

ניתן לפנות לסוכן ביטוח או יועץ פנסיוני על מנת להבין את השלכות הבחירה במוצר זה או אחר (קיימת שונות בין המוצרים לעניין כיסוי ביטוחי, דמי ניהול והסדרי הסבסוד שמעניקה המדינה בגין כספי החסכון).

מימוש הכספים במצב של "אבטלה"

החסכון שייצבר לך בקופת הגמל ישמש אותך החל מגיל פרישה לקצבת זיקנה נוסף על כך, החוק מאפשר לעצמאי להפקיד חלק מהפקדתו לטובת "מרכיב חסכון למצב אבטלה". סכום זה, בכפוף לתנאים המפורטים להלן, ישולם לעצמאי בדומה לדמי אבטלה:

- העצמאי סגר את עסקו ואין לו הכנסות בגינן הוא נדרש להפקיד לקופת גמל.
 - העצמאי חדל לעסוק במשלה ידו ואין לו הכנסות בגינן הוא נדרש להפקיד לקופת גמל.
 - העצמאי הגיע לגיל פרישה.
- מצב זמני בו אין לך הכנסות אינו מאפשר מימוש הכסף שנצבר במרכיב "חסכון למצב אבטלה".

הערות והבהרות

אין באמור בכתוב לעיל להוות ייעוץ פנסיוני ו/או שיווק פנסיוני כהגדרתם בחוק, ו/או תחליף לייעוץ מקצועי והתאמה אישית, אשר מתחשב בצרכים ובנתונים המיוחדים לכל אדם.